

УДК 159.946.3

МОВНОПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ

Студ. О. Пашко, гр. БПО 1-15
Наук. керівник доц.Л.П. Богославець
Київський національний університет технологій та дизайну

Глобалізація є часто основою для розширення «професійної особистості». Це передбачає удосконалення людиною своїх професійних, психологічних і світоглядних сторін. Професійні характеристики особистості включають, серед інших, дві найголовніші сторони фахівця – досвід і глибоке знання своєї справи та мовно-професійну компетентність (характеристика мовної особистості). У цьому напрямі актуальними є питання формування мовної особистості, розвитку таких її складників, як мовна свідомість, мовні здібності, мовне чуття, мовно-ціннісні і світоглядні орієнтації.

Власне мовні компетенції: знання базових мовознавчих понять, основних відомостей із різних розділів мовознавства; базові лексичні, граматичні, стилістичні, орфоепічні, правописні вміння; внутрішня потреба бути грамотним, стежити за своєю мовою, словником; розуміння виражальних та стилістичних можливостей рідної мови; уміння внутрішньо проникати в зміст тексту; уміння здійснювати різні види мовного розбору; знання мовного етикету, виразів; досвід самостійної предметної діяльності – навчально-пізнавальної, аналітичної, синтетичної та ін. Мовленнєві компетенції: знання базових механізмів мовлення; здатність адекватно сприймати, розуміти, оцінювати і відтворювати почуте чи прочитане; здатність до мовленнєвої творчості, виразності в розмові; здатність планувати, готувати майбутнє висловлювання в різних жанрах за інтерактивними схемами, виступати з повідомленням; здатність реалізовувати задум у процесі мовленнєвої діяльності, досягати мети висловлювання; здатність до асоціативної мовленнєво-мислиннєвої діяльності; вміння аудіювання, читання, говоріння, письма; гнучке вміння використовувати засоби мови залежно від типу, стилю мовлення; навички красномовства; уміння редагувати власне та чуже мовлення; здатність до контролю, самоконтролю результатів мовленнєвої діяльності. Спеціальні галузеві терміни становлять понад 60 % професійної лексики фахівця, решту посідає загальнонаукова термінологія та загальноживані лексеми. Крім того, термінологічна лексика має велике значення для науково-виробничої комунікації, полегшує процес засвоєння знань та реалізації їх у фаховій діяльності, поглиблює знання фахівців про ознаки спеціальних понять, є засобом розширення активного професійно зумовленого словникового запасу, підвищує культурний рівень професіоналів. Покращення професійної компетенції на основі фахової термінології.

Передумовою активного використання наукової та професійної термінології слугує раціональне поєднання комунікативного підходу, професійного контексту, здатності до самостійного навчання, дослідницько-пошукової діяльності, адже для вільного розуміння та читання наукових текстів необхідно приблизно 75–85 % усіх термінів, наявних у фаховому дискурсі. Термінологічна компетентність фахівця передбачає вміння вільно тлумачити фахові терміни літературною мовою; вміння добирати терміни до визначень чи описаних явищ, процесів, предметів; спроможність скласти термінологічний словник до фахового тексту із додаванням пояснення термінів; уміння впевнено переказувати вузькоспеціалізовані тексти з високою щільністю вживання складних термінів.

Від уміння говорити нерідко залежить успіх, авторитет, кар'єра. Для того, щоб навчитися добре, змістовно говорити, необхідно збагачувати свої знання й досвід, удосконалювати професійну освіту, усебічно розвиватися. Уміння говорити завжди розвивається одночасно з розширенням культурного та професійного світогляду.